

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים

עבודה רק לה' היסוד החמישי

גילוי גדלות הבורא - בעצם הבחירה

רק את תפיסת הנפש ביחס למה שהאדם בוחר, אלא, הוא צריך שהות בנפשו לעמוד על עצם כך שהוא בוחר, ומעצם הבחירה שלו - להתקשר לבורא ית"ש.

כאשר האדם בא לידי ניסיון, פשטות ההבנה היא, שהוא צריך לנסות לבחור בטוב, ולא לבחור ברע. אך בדקות, ישנה עבודה הרבה יותר עמוקה מכך. אמנם, בשעת ניסיון עצמו, הרבה יותר קשה לעשות זאת, מחמת שבעידנא דיצה"ר לית ליה דמדכר ליה ליצי"ט. אך כתפיסה שורשית, הגדרת הדבר היא, שכאשר האדם מגיע לידי ניסיון, הוא צריך לעורר בנפשו את עצם כח הבחירה השורשית, ואזי, בודאי הוא יבחר בטוב.

בעומק, הבחירה היא לא במה לבחור - בטוב או ברע, בעבירה או במצוה, אלא, הבחירה היא לבחור באיזה בחירה האדם בוחר. ולכן, כאשר האדם בוחר, צדדי הבחירה הם כדלהלן: האם האדם בוחר בחיבור של ה'בחר', או שהוא בוחר ח"ו ב'חרב' של ה'בחר' [אותיותיהם שוות].

כאשר האדם בוחר ח"ו ב'חרב' של ה'בחר', עניינה של 'חרב' זו ביחס לסוגייתנו היא, שבעצם בחירתו של האדם, הוא חותך את בחירתו שלו מבחירתו של הבורא. לעומת זאת, כאשר האדם בוחר בטוב, הוא בוחר בחיבור לבחירה העליונה. ונמצא, שבעצם כח בחירתו הוא בחר בשורש העליון.

וזה נקרא בעומק - בחירת אמת.

לפי זה, אם האדם בחר בעצם בחירתו של מקום, בודאי שהוא יבחר במצוה, ולא יבחר בעבירה, כיוון שזהו רצונו ית"ש. אבל תחילתה של הבחירה, מתחיל

הרבה לפני כן. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת 'דע את אמונתך' - י"ג עיקרים

לרמב"ם, היסוד החמישי.

ואם כן, הגדרת הדבר שיש לישראל בחירה, כלומר, שזוהי המשכת הבחירה של הבורא. ובעומק, לפי"ז נמצא, שבעצם כך שהאדם בוחר, יש כאן הכרת גדולתו יתברך שמו. דהיינו, שכאשר האדם בוחר בטוב, גילוי הבורא ית"ש לא מתגלה רק בזה שהאדם בחר בטוב ולא ברע, אלא, בעצם כח הבחירה עצמו מתגלה גדלות הבורא אצל האדם.

והסיבה לכך היא, כפי שנתבאר, שבחירת האדם נשתלשלה מבחירת הבורא ית"ש שבחר בישראל, ולכן עצם הבחירה מגלה אצל האדם מציאות של גדלות. וזהו הענין שאותיות המילה 'בחר' נמצאות באותיות המילה 'חיבור'. כלומר, שבעצם הבחירה עצמה האדם מתחבר ונקשר למקורו.

להתקשר לבחירת הבורא בעצם כח הבחירה

לפי זה, נבאר בעומק כיצד צריכה להיות צורת הבחירה של האדם.

עצם המציאות היא, שהאדם כל הזמן בוחר. כמובן, ישנם בחירות גדולות, וישנם בחירות קטנות. הבחירות קטנות נמצאות אצל האדם בכל עת ובכל שעה, בכל רגע שהוא חי, תתר"פ חלקים בשעה. אלא, שהאדם לא יכול לתת את דעתו על כל רגע של בחירה, כיוון שזהו מעבר לגדרי הדעת הנמוכה של האדם.

עכ"פ, בעתים המזומנות שהאדם מגיע לידי נקודת בחירה, כאן, במקום הזה, נצרך מהאדם לא להפעיל

נחמד את הדברים. אם האדם נכלל באור א"ס שלמעלה ממדרגתו, הוא יוצא לגמרי מהיחידות של עצמו. כמו כן, אם האדם נכנס לעולם שנמצא מעבר למדרגתו, לחלקו של מישהו אחר, הוא גם כן יוצא ממדרגתו. ועל זה נאמר: "ושכותי כפי עליך עד עברי". זוהי המדרגה שהאדם נכנס לעולם שאינו שלו, וזוהי סוגיא שנתבארה לעיל.

יתר על כן, ישנה את מדרגת משה רבינו, שאין מישהו למעלה ממדרגתו. ומצד כך, להיכן משה רבינו יכול להיכנס - רק לאור א"ס שלמעלה מכלל הנבראים. ועליו נאמר: "אחורי יראו, פני לא יראו", "ושכותי כפי עליך עד עברי".

ולפי זה, בכללות ר"א בן הרמב"ם הביא כאן כמה וכמה שצריכים שמירה - אברהם, דניאל, ומשה רבינו [אדון הנביאים], אך עם כל זאת, הם שונים. ביחס לאברהם ודניאל, עדיין יתכן שהם יכנסו כביכול לעולם שאינו שלהם, ובזה הם מבטלים את יחידותם. אך ביחס למשה רבינו, הוא לא יכול להיכנס לעולם שאינו שלו, שהרי הוא למעלה מכולם. ומצד כך, המדרגה שאליה ח"ו יש סכנה שהוא יכנס, זוהי מדרגה שהוא יתעלה לגמרי לאור א"ס שלמעלה מנקודת הפרטיות של הנבראים. ושם, היחידה עצמה תתבטל לאור א"ס. אולם, לא זוהי תכלית הבריאה, שהרי 'נתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים', וכל עניינו של תחתון הוא שלכל אחד יש את עולמו שלו.

ונבין את הדברים ביתר בירור. יש בני אדם שמאבדים את הייחודיות שלהם, מפני שהם חיים בעולם חיצוני, הם כביכול מקנאים באחרים, ועל ידי כך הם נכנסים לעולם שאינו שלהם. ובכן, כאשר הקנאה הזו בוקעת עד הנקודה האחרונה, קנאה זו שייכת גם בעומק הפנימי העצום. זה נקרא בלשון חז"ל: "רקב עצמות קנאה", 'עצמותי מרקיבים', האני שלו, שזהו העצם שלו - מתבטל, כיוון שהקנאה מכניסה אותו לעולם שאינו שלו בעומק הפנימי.

פרק י' | בשעת העסק והעיון בתורה

נאמר על התורה הקדושה שהיא קדמה לכסא הכבוד, כלומר מר המעמקים של התורה היא לא רק גלוי של כבוד, לא רק באופן של כבוד חכמים ינחלו, לגלות את כבודו ית"ש בעולם.

והאמת שקדמה כביכול גם לעולם האצילות יתברך כנ"ל.

מהו עולם האצילות, בלשון פשוטה, אצילות נקרא אצילות, כמו שאומרים הראשונים שהוא מלשון דבר הנאצל והנמשך, אבל כאשר הוא נאצל ונמשך, הוא עדין נמצא אצל מי שהוא נאצל ממנו, זה עולם האצילות. כאשר הנבראים נבראים ממנו ית"ש, אומרים הראשונים בריאה מלשון בר לחוץ, האדם מרגיש כביכול הקב"ה נמצא בבתי גואי, והוא נמצא בבתי בראי, אצילות ענינו, שעל אף שהאדם נאצל כביכול ממנו ית"ש, אבל הוא עדין נמצא אצלו, זה מדרגת עולם האצילות, מי שחי במדרגת אצילות, הוא תמיד אצל הבורא ית"ש, וא"כ התורה הקדושה, היא לא רק במדרגת כסא הכבוד. שכל דבר הוא גילוי של כבוד יתברך, והיא לא רק במדרגת של אצילות, שנאצל ונמצא אצלו, ית"ש "והאמת שקדמה כביכול גם לעולם האצילות" מהו קדמה לעולם האצילות? זה לא רק סדר של זמנים. אלא מדובר כאן במדרגות בעומק העבודה, המדרגה שלמעלה מהאצילות ענינה, דבר שהוא נמצא אצל השני, הם בעצם שנים רק הם נמצאים זה אצל זה, זה מה שהסביר הנפה"ח לעיל מה שנאמר כביכול לי אתם לוקחים, זה לא מדין שהם נמצאים זה אצל זה אלא זה מדין שקב"ה ואורייתא חד, קב"ה ואורייתא חד זה למעלה מהמדרגה "האמת שקדמה כביכול גם לעולם האצילות". בעצם ההיות שנמצאים אצלו ית"ש. זה עולם האצילות, כשנמצאים בתורה הקדושה קב"ה ואורייתא חד, האדם דבוק בו ית"ש. ונכלל בו ית"ש. זהו שלימות המדרגה.

כשבאים לצייר את זה כעבודה למעשה, יש כמובן את קומת המצות שהאדם צריך לעשות בעולם המעשה, זה עולם העשייה, יש את העבודה של האדם לעורר את המידות אליו ית"ש ולתקנם, ע"ז נאמר ד"א קדמה לתורה, עבודה של מידות, למעלה מכך, יש את העבודה שכל כסא הכבוד, שהאדם מגלה במעשיו כסדר את כבודו ית"ש בעולמו, למעלה מכך יש את המדרגה, שהאדם חש ומרגיש בפועל בכל עת ובכל שעה, שהוא נמצא אצלו ית"ש, ולמעלה מכך שהאדם דבוק בו יתברך והוא נכלל בו ית"ש ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מתוך קובץ שיעורים

פרק ח | התמימות וההשכלה שבתורה

אבל כאשר העליה לצד אחד נעשית באופן הנכון, היא מכריחה את העלייה לצד השני, הנטייה לצד אחד גורמת תביעה לצד השני, והעלייה לצד השני גורמת עוד פעם תביעה לצד ההפוך, וחוזר חלילה.

וזה העומק של תלמידי חכמים אין להם מנוחה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. מה שאין להם מנוחה זה לא רק מחמת התשוקה להשיג את דברי התורה, זה אמנם בנוי על זה, אלא שעומק הענין שאין להם מנוחה הוא, מחמת שיש כאן יצירה של שתי כוחות הפכיים זה לזה בעומק עסק התורה. ושתי הכוחות האלה יוצרים כל הזמן את ההתנגדות, ותולדת ההתנגדות הזאת, יוצרת את מעמקי העלייה, וזוהי תביעה שאין לה סוף בנפש. כאשר התמימות הולכת וגדלה, גם הכח של עומק העיון הולך וגדל, וכך כסדר האדם הולך וגדל בעסק התורה, אין לו מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. אלא שהאיזון הדק בין שתי הכוחות האלה בנפש, זוהי בעצם חכמה ואינה מלאכה.

שני קוים בשורש הנשמות

בעומק ההגדרה, נשמות בני האדם מתחלקות לשני קווים, קו של מי שיש לו יותר נטייה לתמימות, וקו של מי שיש לו יותר נטייה להרכבה. והצורה השלימה היא אחדותם המופלאה. אלא שסוף כל סוף, גם באחדותם תמיד תהיה נטייה דקה לאיזה שהוא צד. כאן מונח השינוי בעומק הנשמות להיכן נוטה כל אחד, האם הוא נוטה יותר לצד של הפשיטות והתמימות, או שהוא נוטה יותר לצד של מציאות ההרכבה.

אבל נדגיש שוב, שמדובר על נטייה דקה אחרי ההרכבה של שתי הכוחות גם יחד. ולא נטייה באופן כזה שהאדם מרגיש חיבור לצד אחד, ומזניח הזנחה מוחלטת או הזנחה ניכרת את הצד ההפכי ח"ו. לא זו דרכה של תורה באמת.

אלא דרכה של תורה היא כאמור ללכת מחיל אל חיל לא רק בתוך הפשיטות לעצמה בלבד, ולא בתוך ההרכבה לעצמה בלבד. אלא ההליכה מחיל אל חיל נובעת מנקודת הסתירה כמו שהתבאר, הסתירה הזו היא ההרכבה של שני הצדדים, וכל אחד לפי שורש נפשו נוטה נטייה דקה

להיכן שהוא נוטה יותר. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מתוך סדרת שיעורים "דע את תורתך דרכי הלימוד"

לפיכך, מחד, אם האדם זוכה להיות מחובר לשורשו שלו, ולא להישאר באמצע הדרך, ומאידיך, הוא לא נכנס מעבר לפרגוד ששייך לשורשו, הוא זה שזוכה ליחידה הגמורה. אצל רוב בני אדם הקושי הוא, שהם אפילו לא מגיעים לשורשם. אך אצל המיעוט הקושי הוא, שהם מנסים לבקוע לחלק שאיננו שייך להם, ואזי הם מאבדים את ייחודיות נפשם. ויתר על כן, שהם מנסים להיכלל באור א"ס ברצוא ושוב, וגם בשוב, שזהו עומק נקודת הביטול של היחידה.

הדברים הללו עמוקים ועדינים, אך אלו הם שלמות הכוחות המתנגדים לעומק ההתבודדות, שהיא היחידה שבנפש.

ואחר כך נאמר (תהלים פ"ד, י"ב): "חן וכבוד יתן ה' לא ימנע טוב להלכים בתמים" - מלמד שהקדוש ברוך הוא מפיץ על המישרים לכת בדרכים המוליכות אליו אם הולכים הם ישר עד השיגם את ה"פגיעה".

הדבר שגורם לאדם לא ללכת ישר, זוהי הסתכלותו ימין ושמאל - והליכתו לשם. ואזי, באמת הוא לא יגיע לפגיעה האמיתית, כיוון שהוא יכנס לעולם שאינו שלו, ויאיבד בכך את ייחודיותו. אבל ההולך ישר, כלומר, מי שהולך בחלקו שלו - הוא-הוא שייגיע לפגיעה האמיתית.

ודוגמא לדבר, בקריעת ים-סוף היו י"ב שבילים, מי שהלך ישר, הלך בשביל שלו. אבל מי שהלך ימינה ושמאלה, הרי שהוא נכנס לשביל של מישהו אחר. וזהו העומק שנאמר כאן: אם הולכים הם ישר עד השיגם את ה"פגיעה", בכך הם מגיעים לחלקם שלהם, חלקם בעולמם, שזהו שורש היחידה שבנפש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'

יחס לעבר - חרטה ותשובה

השלום והברכה לרב שליט"א. אשמח לדעת את היחס הנכון לתקופה שעברה בצורה לא נכונה ולא רצויה על האדם. אומרים שיש לראות את הטוב, אבל אני חש שזו התעלמות, בטח אם הרע הוא העיקר. גם אם לבסוף צמחתי מכך, אני לא רואה כיצד כל נקודה וקושי בתהליך הכללי הובילו לעליה הסופית ואיני רוצה סתם לומר "בסוף יצא מזה טוב".

א. מה היחס בנוגע לתקופה די טובה, עם הצלחה או בלי, אבל שהרבה כוחות נפש יצאו בצורה לא מאוזנת ונכונה והובילו לחולשה נפשית. התקופה עברה אך זכרונה נשאר בנפש ועמה הכאב שכך עברה התקופה, וזו היתה תקופה משמעותית בחיי שכביכול נראה שהתבזזה.

ב. בעבר הערכתי והחשבתי דברים, עמלתי והשקעתי בהם וכעת נהיו יותר חיצוניים בעיני. היו דברים ברוחניות, עניינים יקרים אך יותר חיצוניים, כיצד כעת ניתן לקבל סיפוק מהם ולא לראות בכך בזבוז של אותם זמנים וכוחות?

ג. ביחס לחטאים. הן חטאים בתקופה רגילה והן במצבי לחץ וכד'. יש צער גדול, אולי לא לשמה, על כך ש"נפלת", לא הצלחתי לעמוד בכך, ואף לאחר עשיית תשובה נשארתי פספוס ("חטא"). כאן כבר איני רוצה להתנחם בכך שזה בא מחמת קושי שהיה באותה שעה וכו'. אני מאמין שאם בא עלי ניסיון היה לי כוח לעמוד בו ומשום כך כואב לי שלא הצלחתי. כיצד להסתכל על הדברים? ובכלל, מה היחס לאחר התשובה בין החרטה על העבר לבין שמחה וההמשכה קדימה?

ד. סיימתי כעת שיעור ב' בישיבה. אני מנסה לסכם אותה, לראות איפה התקדמתי, נקודות שיפור ונקודות שימור. אך הדברים כללים מידי הן ביחס לתהליכים, שקשה לראות תהליך כללי מבלי להכנס לפרטים, והן משום הפיזור של הדברים בהם אני רוצה לבחון את השנה החולפת. ועוד, לימוד העיון למשל, אותו לקחתי כמטרה ראשית ובו נתתי את כל מעייני. כיצד אפשר לראות התקדמות, אני חש התקדמות, אני יורד יותר לפרטים, מצליח לבנות מהלכים בסוגיא וכו' אך חסרה לי הבהירות. אם הרב יוכל להתייחס ספציפית לדברים הנ"ל, וכן לתת הכוונה כללית כיצד אדם יכול לבחון ולסכם תהליך בחייו.

ה. בעבר הרב כתב לי שאני מחפש הצלחה ולא חיבור. האם זה קשור לנ"ל?

המשך בעמוד יב'

כתיב (דברים, כד, יד) לא תעשק שכיר עני ואביון. וכן כתיב (ירמיה, כב, טז) דן דין עני ואביון אז טוב הלא היא הדעת אתי נאם ה'. וכן כתיב (משלי, לא, ט) פתח פיך שפט צדק ודין עני ואביון. והיפך הגול (עיינ ב"מ, סא, ע"א) הוא לדאוג שממונו של עני ואביון לא יופחת, אלא לדון כראוי.

והנה אמרו (ב"מ, קיא, ע"ב) חד להקדים עני לעשיר, וחד להקדים עני לאביון. שהרי אמרו (תנחומא, בהר, ג) שבעה שמות נקראו לעני, ואלו הן, עני, רש, תככים, מסכן, מר, אביון, דל (ועיין אבות דר"נ, פרק נג, ועוד מדרשים, כנ"ל), אביון שהוא מתאווה לכל, רואה דבר ואינו אוכל ואינו שותה. ועיין רש"י (ב"מ, שם) אביון מעונה מעני, ולשון אביון האובה ואינו משיג מה שנפשו מתאווה (ועיי"ש טעם הקדמת עני לאביון מפני שכסיף למיתבעיה, עיי"ש). ועיין מלבי"ם (תהלים, עב, ד) האביון אין לו מאומה ומקבל צדקה. ולכך בדיני צדקה קודם לעני. ועיין מנורת המאור (פ"א, צדקה) וז"ל, אביון הוא המתאווה לפרנסה ולא ישיג אותה, והוא אדם שאינו יודע לעשות מלאכה ולא להתעסק בסחורה, ואפילו צדקה אינו יודע לשאול, ונקרא אביון מפני שהוא תמיד מתאווה ואינו משיג.

ויתר על כן, אביון גרוע מכולם, כמ"ש בשפתי כהן (דברים, טו, ד) וז"ל, ופחות שבכולם הוא אביון, שהוא תאב לכל דבר, רואה ואינו אוכל, רואה ואינו שותה. והיינו שנודע שככל שהדבר עליון יותר, כאשר נופל, נופל לתת יותר. והנה אביון נקרא כן מלשון "אב" כמ"ש בחומת אנך (דברים, טו, ז). כי בשורש הוא "אב" לכולם. אולם כאשר הוא נופל נעשה שפל מכולם. כי אביון איבד את הבושה כמ"ש ב"מ (שם) שלכך עני קודם לו, כי עני בוש ואביון אינו בוש. ואיבוד הבושה הוא עומק נפילתו. כי קודם החטא כתיב ולא יתבוששו. ובחטא נתחדש בושה. אולם אביון נופל למטה מן הבושה. ושורשו, בחינת "אב" כנ"ל, למעלה מן הבושה. וכלשון הגמ' שם, "דלא כסיף למיתבעיה". כי באמת מאן דאכיל לאו דיליה בעית לאסתכוליה באפיה, כדברי הירושלמי. ולכך עני לא רק בוש לתבוע, אלא בוש לקבל. אולם אביון, אינו בוש לתבוע את שלו, ואינו בוש לקבל מזולתו. ומצד כך מונח בו שורש שמחריב את כל הבריאה. כי הרחיב הרמח"ל שטעם העבודה את הבורא, ואין סדר הדברים מעיקרא מתנת חנים, כי האדם בוש. אולם אביון מפקיע בושה זו, מפקיע את שורש העבודה. ולכן כולו מקבל ואין לו משל עצמו כלום, כי אינו עובד להשיג חלקו, ודו"ק.

שבת (קנה, ע"א) - ותפר האביונה, זו חמדה. ועיין מנורת המאור (פ"א, צדקה) שהיא האצטומכא, ונקראת אביונה

כי תצא | ו-ו

לא תביא אתנן זונה. כה-ונו. הנה נודע מדברי רבותינו שאותיות ו-ו בלשה"ק הם אותיות הקטנה. כגון איש - איש - ו. עיין רד"ק (מלכים, ב, יח).

והשורש דקלקול, חטא אדה"ר. שבא נחש על חוה באונס, אס-ו, בחינת זונה, זה-ו. וכל זה מכח פגם כח ה"און", א-ו. הקטנת האל"ף. ואזי נעשו אדה"ר וחוה חסרי אונים. אים-ו. ואזי נפלו משם אדם לשם אנוש, אש-ו. וזהו ה"אסון" שבבריאה. אס-ו. ואז הטיל הקב"ה איבה בין נחש לבינים, בחינת שונא, אש-ו. ואזי אבדו מדרגתם מדרגת אל"ף - אור, ונפלו להארה פורתא, ניצוץ, יצץ-ו. ואזי נעשו אביונים. אביון, אבי-ו. שהוא אב לכל ו-ו בלשה"ק.

מכאן ואילך כל ימות עולם נעשה יגון, יג-ו. ובינו לבינה נעשה מדון, דם-ו. פגם דם (כמ"ש בעירובין, ק', ע"ב, יקללות שנתקלה חוה), והכל מכח הנחש שהיה ערום, נוכל, כל-ו. והיה להם למוקש. ואזי במקום להיות עליון, עלי-ו, נעשה תחתון, תחת-ו. ובמקום חכמה דתיקון, ע"י אכילתו מעץ הדעת נעשה בחינת הגיון, הגי-ו. חכמה דקלקול, יון, י-ו. ואבד מדרגת התבונה, תבה-ו. כי נפלו לחשבונות רבים, חשבון, חשב-ו.

ושורש הקלקול התחיל בראיית העין, וע"י נסתממו עיניו, בחינת הכו בסנורים, סרים-ו, ונפל למדרגת ראייה באישון, איש-ו. ואזי איבד את הראיה בבחינת תמונה (תמונת ה' יביט), תמה-ו. וירד למדרגת מדמה, דמיון, דמי-ו. והכל נעשה ע"י יצה"ר שנקרא צפוני כמ"ש בסוף סוכה. צפוני צפי-ו. ואזי נתגלה קלון, קל-ו. בזיון, בזי-ו. והוא בבחינת לפני שבר גאון, גא-ו. ואזי נתקלל נחש על גחנך תלך בחינת הולך על גחון, גח-ו.

ושורש התיקון: במדרגת מקום. ירושלים, ציון, צי-ו. ומקום ביהמ"ק הנקרא מכוון, מכ-ו. ונקרא לבנון, לבן-ו. ובפרט בקה"ק שמצוי הארון, אר-ו.

ובמדרגת זמן, יו"ט בכלל, הנקרא שבתון. ויוה"כ שורש הכפרה, הנקרא שבת שבתון, שבת-ו. בחינת יום מנוחה, מחה-ו. שבו נגלה שלמות ימי הרצון, רצ-ו. ותחילתו ר"ה, יום הזכרון, זכר-ו. שהוא בחינת הרת עולם, הריון, הרי-ו. ותחילתו בפסח מצרים שיצאו בחפזון, חפז-ו. וכל מהלכי המועדים במהלך של שמונה כנודע (פסח, ז', שבועות סופו, כמ"ש הרמב"ן. וכן סוכות, וכן חנוכה) שמה-ו. ובפורים ששון, שש-ו. ונעשה הנס ע"י ממוכן, ממכ-ו.

ובבחינת נפש. כלל האבות שנקברו בחברון, חבר-ו. הנקנה מעפרון, עפר-ו. ובפרטות יעקב, הנקרא ישרון, ישר-ו. ומידתו "נורא", אר-ו. ועיקר התיקון במידת הענוה, "עקב ענוה". עה-ו. ונגלה בשבטים, ראובן, ראב-ו. וזבלון, זבל-ו. ושמעון, שמע-ו. ובאיברים, נגלה בגרון, גר-ו.

ולשון, לש-ו. שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אביון, אדון, אדוניה, און, אונים, אופן, אונן, איגון, איננו, אלון, אלמוני, אמונה, אנוש, אנוס, ארון, ארנון, תבונה, ארמון, גרון, זונה, כנור, מכוון, מעון, נוה, נוי, נות, בניהו, נינה, נעורים, נקיון, נקור, סנורים, סנסינו, עונה, ענין, עון, צנור, צקלון, רצון, תנור, תענוג, שאון, דונג, בניו, זכרון, חלון, חיצון, יון, יונה, יונת, לבנון, לבונה, נוצה, נותן, נותר, נולד, נורא, נשור, רמון, ראשון, שונמית, שונא, שרון, תיכון, זנוח, חנון, חנוך, חרון, טמון, יהונתן, יוחנן, יונק, כונן, נבון, נבוכדראצר, נבות, נוד, נחור, ניצוץ, לשון, שונא, מדון, יגון, מנוחה, נבואה, נבוראדן, נביות, נוכח, נוכל, נוך, נופל, נוצר, נור, נוקש, נועד, נועז, נושן, נטוי, נוטש, נכון, נלוה, מלוא, נמואל, נמרוד, נעול, נסוג, נפוח, נשוי, עליון, עמון, עזוב, פנואל, ענתות, צנוע, צפון, קלון, רעיון, שמונה, שנון, תמונה, שבתון, ישרון, פישון, אבדון, אגמון, אחרון, אפריון, אשקלון, אישון, גאון, גבעון, גיחון, זדון, ביון, חפון, חזון, חברון, חשבון, כידון, בטחון, ציון, שברון שגועו, עפרון, עצבון, פקדון, שדפון, שרון, גולן, גליון, דרקון, דראון, הגיון, הון, מזון, ישימון, מלון, הריון, שריון, קיקיון, ערבון, זבולון, יוחנן, כיון, שאון, כשלון, צבעון, עקרון, עגלון, ראובן, ממוכן, רבון, שגיון, שמעון, שמשון. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

לפי שהיא מתאווה המאכל. ובויק"ר (מצורע, יח) אמרו, ותפר האביונה, זו התאווה שהיא מטילה שלום בין איש לאשתו. ועיין רש"י (איוב, לד, לו) אבי, כמו ותפר האביונה, לשון רצון, כך חברו מנחם. וכן הוא לשון אב, אבות, כמ"ש (איכ"ר, פתיחה) ותפר האביונה, זו זכות אבות. וכתב רש"י (קהלת, יב, ו) זו זכות אבות, תופר משענת אבות שלכם, ויהיה אביונה מלשון אב. ובזוה"ק (זהר חדש, שה"ש) אמרו, ותפר האביונה, זו עבודת ביהמ"ק למטה. כי ביהמ"ק הוא מקום תאותו של הקב"ה, שנתאווה שיהיה לו דירה בתחתונים. ועי"ש (איכה, נו, ע"ב).

וזהו מצד הקלקול. אולם מצד התיקון אמרו (תנחומא, חיי שרה, ז) ותפר האביונה, אפילו התאווה בטלה. כל הדברים הללו מגיעים לזקן, אבל אברהם אע"פ שכתוב בו ואברהם זקן, לא בטלה תאוותו, שנאמר ויוסף אברהם ויקח אשה. והיינו שאברהם סוד "אב" דתיקון, שורש לכל האבות וראשון להם, אב-מהר.

ומידתו אהבה, ובו נגלה רצונו ית"ש שנתאווה שיהיה לו דירה בתחתונים. שהקנה לקב"ה שמים ו"ארץ", כמ"ש סוטה (ד, ע"ב) הקנהו לקב"ה שמים וארץ כאברהם. ולכך אצל אברהם אף בזקנותו נשארה תאוותו, כי אינה תאוה כפשוטו, אלא תאוה לעשות "רצון" הקב"ה ותאוותו, דירה בתחתונים. כי אצל האדם עיקר דירה בתחתונים הוא בכח ההולדה, בחינת לא תהו בראה לשבת יצרה. כי אצל מי שאינו שלם תאוותו חמדת נשים, ואצל השלם תאוותו להוליד (עיין בעלי הנפש לראב"ד שער הקדושה ד' טעמים למעשה החיבור, והעליון שבהם, להוליד. והתחתון שבהם, לתאוותו).

וזהו עומק מ"ש (שבת, שם) רב כהנא הוה פסיק סידרא קמיה דרב, כי מטא להאי קרא (ותפר האביונה) נגיד ואתנח, אמר שמע מינה בטל ליה חמדה דרב. וכבר תמחו מה לו לרב להתאנח שאיבד חמדתו. ולהנ"ל אתי שפיר, שהתאנח על כך שלא זכה למדרגת אברהם אבינו כנ"ל שגם בזקנותו זכה בטל מיניה פרו ורבו, כמ"ש הוליד בנים בילדותו יוליד בנים בזקנותו (יבמות, סד, ע"ב).

וכל זה מצד התפיסה של יסוד המים, שהתכלית לתת, דירה בתחתונים, כטבע המים שעוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך, אולם מצד יסוד האש שטבעו לעלות, התכלית לעילא. ועיין אבן עזרא (קהלת, שם) ואמר ר' אדונים בן תמים המזרחי נ"ע, כי אביונה כנוי לרוח בני"א. ועיין דרשות מהר"י מליסא (א' דסליחות, ד"ה גם) "ותפר האביונה", התאווה לעלות למעלה תופר. ■ המשך בע"ה בשבוע

הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אבוס - שיעור של אכילה מעבר לשיעור הראוי

אבוס - "ידע שור קונה וחמור אבוס בעליו", יש שיעור של אכילה שראוי לכל אדם לפי שורשו, כמה שראוי שהוא יאכל, ויש את ההתפשטות ואת ההתרחבות מעבר לאותו שיעור של כמות, וזה, הן אצל האדם והן אצל הבעלי חיים, וכאשר השיעור של האכילה הוא מעבר לשיעור הראוי שיעשה, זה נקרא להאביס, אבוס.

ושורשי הדברים, מהו השורש של האכילה, ולפי"ז מהי כמות האכילה, וצורת האכילה.

צורת אדם: עצם הנפש, לבושי הנפש הדבוקים בנפש, והלבושים שהתרחקו ממנה

כידוע מאד בדברי רבותינו, יש בצורת האדם את עצם הנפש של האדם, ועל גביה יש ג' לבושים: מחשבה, דיבור ומעשה.

ובג' לבושים הללו, יש את עצם המחשבה שדבוקה באדם, יש את עצם הדיבור שדבוק באדם, ויש את עצם כח המעשה שדבוק באדם, אבל מאידך יש את חלקי המחשבה, חלקי הדיבור וחלקי המעשה שנתרחקו מן האדם.

בדברי רבותינו, ציור הדברים הוא באופן כזה, שחלקי המחשבה של האדם הם הופכים להיות בניו, או בניו בפועל, או בגדר "כל המלמד בן חבירו תורה כאילו ילדו".

חלקי המעשה של האדם שמתפשטים ומתרחקים, הם מתגלים בממונו של האדם.

וא"כ יש בצורת אדם את עצם הנפש, ויש את לבושי הנפש, שבהם יש את הלבושים הדבוקים בנפש, ויש את החלקים שמתרחקים ומתפשטים עד להיכן שהם מגיעים.

צורת אדם השלם: מצטרף לחלקים ששייכים לו מה-עולם, ולא לחלקים שאינם שייכים לו

ולפי"ז תפיסת האדם כפי שכבר הוזכר, במבט החיצון היא, שיש את האדם עצמו ויש את מה שנמצא חוצה לו, אבל במבט היותר עמוק. צורת הדברים היא באופן כזה שהאדם, יש בו את עצם מציאותו, ושאר הדברים שנמצאים חוצה לו הם חלקיו שלו, שהוא צריך להצטרף אליהם, ואם הוא מצטרף לחלקיו - זוהי צורת האדם השלם, כלומר הוא משלים את הצורת אדם שלו עם החלקים שנמצאים בחוץ שצריכים להפוך להיות חלק

ממנו, מפני שבשורשם הם היו חלק ממנו.

אבל אם הוא מתחבר לאותם חלקים שאינם שייכים לחלקי נפשו והוא נהיה מחובר אליהם, הרי שהצירוף שלו אליהם, ראשית, הוא בעצם בבחינת "כל יתר כנטול דמי", ויתר על כן, בבחינת "כל המוסיף גורע" שהוא הופך להיות בעל מום, שכל בעל מום של "יתר" הופך להיות בעל מום של "חסר", שזהו גדר "כל המוסיף גורע".

וא"כ בכל הדברים שנמצאים בעולם, יש לכל אדם ואדם את החלקים ששייכים לו, שהם פזורים בעולם, וכשהוא זוכה להצטרף אליהם הוא משלים את עצמו להיות בצורת האדם השלם, שהם המשלימים אותו, וכשהוא מצטרף לחלקים שאינם שלו, הוא נשאר בחסרונו, ומוסיף על חסרונו, זה נאמר בכללות ממש, באופן הצירוף של האדם למה שזולתו, לדברים שנמצאים חוצה לו.

אכילת המן - שורש האכילה דתיקון - לכל אחד היה את חלקו

אבל בפרטות יותר, לסוגיא דידן שהיא מדרגת האכילה והתוספת של האכילה שהיא בבחינת "אבוס", הדוגמא היסודית והשורשית מהו חלק האכילה ששייך לאדם, זה הצורה של המן שירד, שלכל אחד ואחד היה לו את חלקו שלו שירד, מלבד היכן שירד המן לכל אחד, צורת ירידת המן התגלתה באופן של "עומר לגולגולת", שלכל אחד היה את העומר שלו דווקא. שכתוב בפסוק "ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר" - עומק ההגדרה היא שכל אחד היה לוקח את המן ששייך לו, את חלקו שלו, זה היה אכילתו.

זהו כאשר מתגלה צורת האכילה באופן של תיקון - מן השמים, דבר טמא אינו יורד מן השמים, כלומר, טמא מלשון טמטום, דבר המכוסה. לא יורד מן השמים דבר מכוסה ונעלם אלא הוא יורד באופן כזה שמגולה ומבוררת הצורה של הדברים, שמצטייר הדבר כשייך לאדם. אם לא זוכים, הדבר מתגשם למטה, זה "גשמים", אבל כשזוכים והוא נשאר כפי צורתו אז הוא מתקבל לכל אחד ואחד לפי חלקו דיליה. ומעין כך, לפחות, היה במן.

עיקר האכילה שבידינו, מיסוד האכילה מעץ הדעת, אכילה שאינה שייכת לחלקו

אבל עיקר האכילה שיש בידינו השתא היא לא אכילת המן, "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן", אלא עיקר האכילה

תורה, כך גם יש לאדם רמ"ח איברים, כנגד רמ"ח מצוות עשה השרשים, וכנגד ענפי המצוות של הרמ"ח מצוות, גם לרמ"ח איברים יש ענפים, ואיפה הענפים ההם? בפרטות, בכל אבר ואבר יש דקויות בתוכו, אבל בהגדרה נוספת, אלו הם החלקים שהתפזרו לחוץ, החלקים האלה הם החמר - רמ"ח אותיות חמר - שנמצאים בחוץ, אלו הם חלקי הנפש שנתרחקו מן האדם, ובשעה שהאדם אוכל דבר מה, הם צריכים לחזור ולהצטרף, זהו גדר "לחם שנבלע באיברים" הוא נבלע באיברים מחמת שבשורשו הוא חלק מאותם איברים, אלא שזה הפך להיות איבר - בר - מלשון חוץ, אבל בשורש של הדבר, זה חלק מהצורת אדם הפנימית שצריכה להיות בתוכו, זה מדריגת האכילה מעץ החיים, "ואכל וחי לעולם", ומעין כך "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן", שהתורה היא בבחינת "עץ חיים היא למחזיקים בה", והמן משתלשל מהארת האור העליון, הזיו העליון כדברי הרמב"ן, ומכח שהוא משתלשל מאותה מדריגה, לכן הוא נבלע באיברים.

באכילה מעץ הדעת, כיון שבאכילה יש פסולת, - זהו הפסולת שיוצא מן האדם

אבל כאשר יש את האכילה מעץ הדעת טוב ורע, אז חלק נבלע בתוך האדם, והופך להיות חלק מהאיברים, מהדם שבאדם, וחלק הוא באופן של פסולת, "יתד תהיה לך על אזניך", יש מציאות של פסולת, עצם התפיסה מהיכן מגיע התפיסה שנקראת פסולת שיוצא מן האדם, היינו שכל פסולת, הוא אותו חלק שהוא פסול, פסול שהוא היפך ה"כשר", "כשר הדבר בעיני", אותו חלק שמעיקרא לא שייך ל"צורת האדם" שבאדם, הוא זה שנפלט ויוצא מן האדם, כלומר, אפילו אם האדם לוקח כביכול את חלקו ששייך לו וזה מה שהוא אוכל, אבל לעולם יהיה מעורב דבר טוב בדבר רע, דבר ששייך לו בדבר שאינו שייך לו, ולכן מצד עצם הדברים לא שייך שזה יבלע באיברים, אם זה יבלע באיברים, האדם יהיה בעל מום של תוספת, ולכן זה לא יתכן שזה יבלע באיברים.

וא"כ, מתוקף אכילתו של אדם הראשון מעץ הדעת טוב ורע, כל האכילות כולם יש בהם "יתר", אבל ההשתלשלות של זה מתגלה בפועל שזה גורם לאדם שמושרשת בו תפיסה שהוא אוכל את מה שלא שייך לו.

שיש בידינו, יסודה מהאכילה הראשונה, עץ הדעת טוב ורע, וברור הדבר שעצם האכילה מעץ הדעת שאכל אדם הראשון, שמכח כך בכל אדם ואדם שורש אכילתו היא מאותו מקום, עצם האכילה מעץ הדעת היא אכילת דבר שאינו שייך לחלקו, הרי הוא נצטווה עליו, "מכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו", וא"כ עצם האכילה שלו מן הדבר, היא אכילה מדבר שלא שייך לו, זה תוספת של אכילה, וזהו "אבוס" כמו שנתבאר.

מאז האכילה מעץ הדעת, גם החלק השייך לו, האכילה מעורבת מטוב ורע

אבל ביתר פרטות, כמו שנתבאר, בשעה שאדם הראשון אכל מעץ הדעת טוב ורע, כל האכילות מושרשים באותה אכילה, וכלומר, שגם כאשר האדם יקח את החלק שכן שייך לו, הוא לא יגע באופן נקי במה ששייך לו, אלא האכילה היא באופן כזה שהיא לעולם מעורבת טוב ברע, ובערכין דידן השתא, טוב נקרא חיבור, בגדר "לא טוב היות האדם לבדו" שמכלל לאו אתה שומע הן, "וירא את האור כי טוב", האור מצרף מאחד ומחבר, זהו גדר טוב, והיפוכו רע מלשון רעוע כידוע, מבחינת דבר שאינו מצטרף בשלימות מכח שהוא אינו שייך לדבר, ולכן הצירוף שלו הוא רעוע, ומכאן ואילך כל פעם שאדם אוכל אכילה, מתערב לו חלקים ששייכים לו וחלקים שלא שייכים לו. זהו גדר אכילה שהיא משורש האכילה מעץ הדעת טוב ורע, ככללות, עצם האכילה מעץ הדעת טוב ורע, היא אכילה מעץ שהאדם לא שייך אליו, אבל בפרטות, הושרש מכאן ואילך, שבכל האכילות שאדם אוכל, חלק ממה שהוא אוכל זהו מחלקו ששייך לו, והחלק שלא שייך לו, זה החלק של הפסולת שיוצא מן האדם.

אכילה מעץ החיים ואכילת המן נבלע באיברים, מחמת שהשורש הוא חלק מאותם איברים

והיינו, שאם האדם היה אוכל מעץ החיים וחי לעולם, לא היה כלל מציאות של פסולת, שמעין כך היה באכילת המן, "לחם איברים אכל איש", כמו שדורשת הגמ' ביומא ללשון אחד, "לחם שנבלע באיברים", הוא נבלע באיברים, בגלל שהוא החלק ששייך לו.

יש באדם רמ"ח איברים שורשיים, ויש את הענפים שלהם, כמו שיש רמ"ח מצוות עשה ויש את ענפי המצוות, כדברי הגר"א הידועים שכל התרי"ג מצוות אינם אלא שורשים, ויש להם ענפים רבים, כמו שאנחנו רואים כסדר, בדברי

■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת בלבביפדיה עבודת ה'.

וראש העליון של הקו נמשך מן הא"ס עצמו ונוגע בו.
 אין הכוונה שהוא ממשיך להימשך ולאחר-מכן הוא מתנתק, אלא באופן קבוע הקו בתוך הא"ס ונוגע בו, כי הוא ממשיך להימשך משם, והמשכה זו היא כסדר, כל ימות עולם.

אמנם סיום הקו הזה למטה בסופו אינו נוגע באור א"ס ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ס למטה.

עד להיכן הקו מגיע, אצילות - כולו אלוקות, בי"ע - עלמא דפירודא

דהיינו, הקו איננו בוקע את האור א"ס למטה, מחמת שאם הוא יבקע את האור א"ס למטה, יאיר אור א"ס שלם ולא יהיה מעלה ומטה, שהרי הכל יאיר מאור א"ס, ולכן הוא לא מגיע עד למטה.

א"כ, עד להיכן הקו מגיע. כמו שנראה להלן בעז"ה, הקו בוקע עד עיגולי האצילות. ולכן באצילות עדיין יש גילוי של אלוקות, מחמת שיש בו קו, משא"כ בבי"ע אין גילוי אלוקות, מחמת שלא מגיע לשם הקו. ולכן בי"ע נקרא "עלמא דפירודא", מחמת שהקו שהוא כח המחבר השורשי בין גבול לבלתי בעל גבול, איננו מגיע לשם. ונדגיש, היכן שהקו מאיר נקרא "אלקות", ומכאן ואילך זה נקרא עלמא דפירודא, שהוא לא מחובר לאור א"ס. הדברים הללו נאמרים בצורה מדוקדקת. וזה נקרא בעומק "כולו אלוקות", שהיכן שיש שורש הארת אור א"ס, כולו אלוקות, והיכן שאין שורש הארת אור א"ס, אין מציאות של אלוקות.

ובמקום החלל הוא האציל וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם וקו זה כעין צנור דק א' אשר בו מתפשט ונמשך מימי אור העליון של א"ס אל העולמות אשר במקום האויר והחלל ההוא.

אורות ניצוצות כלים - שורשם

נבאר את הדברים בלשון קצרה, כמו שייסבירו המפרשים להלן. כמו שכתוב בספר ערוך לרד"ק, צינור

נקרא כך מלשון "ניצוץ" (זה קרוב לאותו שורש). כמו כן, אחד מהשערים לקמן בעץ חיים נקרא "אורות ניצוצות וכלים". ונבאר עניינם. יש אור, יש כלי, ויש חלקי אור, שהוא הנקרא "ניצוץ". חלקי כלי נקראים שבירה, וחלקי אור נקראים ניצוץ. באופן כללי זה נקרא אור ניצוץ וכלי, והניצוץ הוא ממוצע בין האור לכלי. ואלו הם רפ"ח ניצוצות שנשארו בשבירה בבי"ע.

ושורש הדבר נמצא כאן, כמו שחוזרים על היסוד כסדר, שכל דבר שנמצא למטה נמצא למעלה, וכן כל הנמצא למעלה נמצא למטה. ושורש אורות ניצוצות כלים מושרשים כאן. האור מהו - מימי אור העליון שמתפשטים, שזה אור א"ס, ולכן זה מתפשט. הניצוצות הם הנקראים צינור, צינור מלשון ניצוץ, והכלי זה והקו. הרי לנו אורות ניצוצות כלים, אורות - המים עצמם, ניצוצות - הצינור, הקו - כח הכלי.

"צינור דק אחד" - אפשרות חיבור אחת לא"ס

והטעם שהקו נקרא "צנור דק א'", משום שהחיבור לא"ס הוא רק בפנים אחד. אם אור א"ס הנמצא מסביב היה מאיר בכל הצדדים [כמו שנראה מיד להלן], אזי היו הרבה אופנים של חיבורים לא"ס, וזה נקרא "אילו היה הרבה קוים". אבל כשנאמר שיש כאן רק קו אחד, קו אחד כלומר שיש חיבור אחד בלבד לא"ס. "קוה אל ה' וחזור וקוה", זוהי התקוה שישנה, או מלמעלה או מלמטה. עכ"פ, החיבור הוא רק באופן אחד, וזה נקרא דק א', שתקותם של הנבראים למי-לואם בא"ס זוהי כל האפשרות להיות כאן במציאות הנבראים (ועיין פתחי שערים על אתר).

בעז"ה להלן יתבארו ההבחנות של הצדדים ביתר שאת. אולם נחזור ונדגיש, מה שנאמר כאן: כעין צינור דק א', הגדרת הדבר היא, שיש אפשרות של חיבור אחד בלבד לא"ס. למטה יש הרבה חיבורים, אדם קדמון, וכן כל הצורות שהאדם מתחבר, אולם לגעת בא"ס, זהו רק כנגד הקו אחד. ובדקות, יש ג' אפ-שרויות, מכח הקו, מכח הצמצום, ומכח האור א"ס הסובב שמאיר לתוך החלל. ושורשם בקו עצמו, מקום חיבורו לא"ס, תנועת התפשטותו, והמקום אליו הוא

מתפשט. הם ג' חלקים שהם השורש לג' הנ"ל.

ונבאר עתה קצת ענין חקירת המקובלים לדעת איך יש ראש תוך סוף בספירות הנ"ל.

אם יש ראש ויש סוף - יש תוך. בסוד אמת, א' מ' ת', ראש תוך וסוף, שיש בספירות.

אמנם בהיות כי הקו ההוא ראשו נוגע באור א"ס מצד העליון

כמו שהוזכר לעיל, הקו יוצא מהאור א"ס המקיף מס' ביבות החלל, וזהו הנאמר כאן: אור א"ס מצד העליון. וכמו-כן חודד, גבי נגיעת הקו באור א"ס, באיזה א"ס מדובר, האם על הא"ס שהיה בתוך החלל ונצטמצם לחוץ, או על הא"ס שהיה שם מעיקרא.

וכן נתבאר, גבי הא"ס שהיה שם מעיקרא, שעצם כך שהא"ס שהיה בתוך החלל נצטמצם לסביבות החלל, הרי שכבר יש דקות מסוימת של גילוי אור א"ס שב-תוך החלל גם באור א"ס הסובב שהיה שם מתחילה.

וסופו אינו נמשך למטה עד מקום אור הא"ס הסובב תחת העולמות ואינו דבוק בו

שני בחינות בהגעת הקו לאור א"ס למטה - להיכנס לתוכו ולידבק בו

כלומר, שאינו נמשך ונכנס לתוכו. ולא רק שהוא לא נמשך לתוכו, אלא גם ואינו דבוק בו, אלא הוא מגיע עד עיגולי האצילות, כמו שהוזכר.

נתבארו כאן שני אופנים בקו. אופן א', כשם שהקו העליון יוצא מהאור א"ס שבחוץ, כך הוא גם יכול להגיע לתוך האור א"ס שנמצא לתתא. אופן ב', שהקו לא מגיע לתוך האור א"ס שנמצא לתתא, אבל לפחות הוא ידבק בו, כלומר שהוא יגיע עד מקומו ולא

עד בכלל עד כדי כניסה לתוכו. ועל שני האופנים הללו כתוב בלשון דברי הרב: עד מקום אור הא"ס הסובב תחת העולמות, לא נכנס לתוכו, ואפילו - ואינו דבוק בו.

כי אם דרך ב' הקצוות היה מקבל שפע הא"ס היו ב' הקצוות בחי' ראשים שוים זה לזה ולא היה אז בחי' מעלה ומטה

ראש תוך וסוף בקו

בדקות, גם אם היו ראשים שוים זה לזה, ניתן היה להיות ראש תוך וסוף, משום שהראש מקבל מלמעלה הארה גמורה, והראש מקבל מלמטה הארה גמורה, ובאמצע הייתה פחות הארה.

אך בעומק, אם הקו היה מקבל הארה מלמעלה ומלמטה, ההארה הייתה בבת אחת, והארה בבת אחת היא הארה שווה. משא"כ כאשר הקו לא מגיע למטה, זו הארה בהדרגה, ואם זו הארה בהדרגה אזי יש ראש תוך וסוף.

אם זו הייתה הארה מתחילתו ועד סופו, זו לא הייתה הארה כמו ההארות שמתפשטות לאט לאט בהדרגה [הדרגה זה לאט כמו שיתבאר להלן], אלא זו הייתה הארה עצמית אחת. בהארה עצמית אחת אין חילוק של ראש תוך וסוף. וטעמא, משום שרק בתוך מערכת התפיסה של עלמא דידן, שני הקצוות מקבלים הארה בשווה, ובאמצע, ככל שמתרחקים מנקודת הקצוות, נעשית נקודת שינוי.

לפי"ז מבואר מה שנאמר כאן: היה מקבל שפע הא"ס היו ב' הקצוות בחי' ראשים שוים זה לזה, ואז ולא היה אז בחי' מעלה ומטה, כמו שנתבאר. ■ המשך בע"ה שבוע הבא

מתוך סדרת עץ חיים למתחילים.

כתו עיין זוה"ק (שמות, לה, ע"ב) אמר רבי יוסי, כל שוקי מצרים מליין טעונו הוו, ובכל ביתא וביתא הוו שכיחי זינים דמתקטרין בחרשייהו כתרין תתאין דלתתא ומתערין רוח מסאבא בגוויהו, ועל דא אגודת אזוב.

ועוד איכא שם אזבוג"ה (אזוב, גה) והוא בכתר (עיין אור יקר, אחרי, כד, צח). ועיין אמרי נועם (מצורע) שנחלק, אזוב-גה, לשון גאווה, עיי"ש. ועיין עטרת ישועה (אחרי מות). ועיין קהלת יעקב (ערך אזוב) אזב (חסר וא"ו) א - כת. ז - רמוז לז' ספירות הבנין. ב. - רמוז לשני ההי"ן, או לחכמה ובינה, מגיד מישרים בא. וצריך עיון מה שכתב דב' רומז לשני ההי"ן הלא ה' תתאה נכלל בז' שעמה שהם ז' ימי הבנין. אך מי שיודע דרכו שמחלק בין מלכות דספראן עילאין ובין מטרוניתא מובן זה.

חכמה מחשבה. ואמרו (נדה, נא, ע"א) אמר רבא ומודה ר' יוחנן לענין מעשר דמחשבת חיבור שמה מחשבה. אמר רבא מנא אמינא לה, דתנן הסיאה והאזוב והקורנית שבחצר אם היו נשמרין חייבין, וכו', אלא לאו דזערינהו מתחילה לבהמה, וקתני אם היו נשמרין חייבין. ואזוב תיקון המחשבה. עיין ישמח ישראל (פרה). ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה נ"ה), אזוב היוצא בקיר, היינו בקירות הלב, שהשכל יוצא דרך קירות הלב. ועיין ליקוטי הלכות (בשר בחלב, ה"ה) ארז, שכל עליון. אזוב, ת"ח. ועיין קהלת יעקב (ערך אזוב) אזוב גימט' חב"ו. ונודע ששם זה סגולתו לעלות הניצוצין, והוא נוטריקון חכמה בינה ודעת, עיי"ש.

ועוד. כח-מה. ועיין ביכורי אבי"ב (אמור) אזוב "כחו" גדול הרבה, ואזוב (גודלו) קטן מאוד (בחינת מ"ה) וגאל השי"ת את ישראל ממצרים ע"י אזוב, שיש בו כוחות גדולות מקדושה, ולכך קטן הוא מאוד, מחמת דהקדושה אין יכול לסבול גשם, רק בזה העולם מוכרח להיות הלבשה בגשם, כי כן נברא העולם, לכך עכ"פ גוף האזוב הוא קטן.

בינה שם אהי"ה, בריבוע עולה דם, כנודע. וכתוב (שמות, יב, כב) ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף. כ"כ בדברי חיים (בא). ועיין אמרי נועם (פסח) אזוב גימט' הי"א, וטבלתם בדם, להמתיק ב"פ הי"א עם פעם אחת הו"א שבגימט' ד"ם, עיי"ש בהרחבה. ומילוי אהי"ה קס"א. ועיין עטרת ישועה (פרה) ואם תקח ממספר אר"ז מספר אזוב, נשאר מספר א"ל ונק"ה, כי מי שמתגאה כארז ישפיל עצמו כאזוב, והמשיכו בחינת הק"ס עם הי"ג מכילן דרחמי.

דעת קו אמצע, בכל הקומה. ועיין פירוש החייט (על ספר מערכת אלוהות, פ"י) ולקח אפר הפרה, מדת הדין. ומים חיים, שפע אלהי. וגם אזוב כי הוא המכריע. ולכך עיקר גילוי ביסוד (עיין ערך קטן יסוד), כי יסוד של עולם עליון נעשה דעת של תחתון, כנודע. וזהו ארז ואזוב, דעת ויסוד. עיין רמ"ז (פרשת חוקת).

ודעת דקלקול, בלעם, ועיין מפתח השמות (בא) הדם אשר בסף,

ססודו בלעם, שר האדם, והוא בעל הקוביא והשחוק, והוא סוד קץ, ק' קוביא עם שחוק. ועל כן אגדת אזוב נלקחת ונטבלת בד"ם אשר בס"ף, בספ"ר שבאד"ם (חילוף אותיות) שעניינו אגד שנים באזג"י ואט"ד. ועוד. שם הדעת אהו"ה בגימט' אזוב. עיין תקט"ו תפילות, תפלה קכ"ח.

חסד מים. וכתוב (במדבר, יט, יח) ולקח אזוב וטבל במים. ועיין שם משמואל (כי תשא, פרה, תרעב, סוד תיקון האזוב במים).

ועוד. חג"ת אבות. ואמרו במדרש, ולקחתם אגודת אזוב, אני עושה אתכם אגודה לעצמי אע"פ שאתם שפלים כאזוב, בזכות אבות.

גבורה מדרגת טהרה, כנודע. וכתוב (תהלים, נא, ט) תחטאני באזוב ואטהר.

ועוד. עיין רקאנטי (וארא) וטעם טבילתה (של אגודת אזוב) בדם, כמאמר רבותינו ז"ל, שהקב"ה טובל באש, והכוונה שקבלה כח ממדת הדין הקשה הנרמזת לדם. וזה טעם והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות, כדרך כי עלה מות בחלונינו (ירמיה, ט, כ), ולהורות שעד בית ה' העליון הגיע דינם החרוף. והוא בחינת מ"ש (מו"ק, כה, ע"ב) אם בארזים נפלה "שלהבת", מה יעשו אזובי הקיר. ועיין אור החיים (מצורע) ואמרו עץ ארז ושני תולעת ואזוב, רומז לזכות ג' אבות, וכו'. ואזוב הוא יצחק שהוא בחינת הגבורה.

תפארת כסף, חסד. זהב, גבורה. נחשת, ת"ת, כנודע. ואמרו (נדה, יג, ע"ב) כדתניא, ר' יהודה אומר, רואין אותן גבועלין של אזוב כאילו הן של נחשת.

ועוד. יעקב. ועיין קהלת יעקב (ערך אזוב) אזב ר"ת זה בחיר אבות, שהוא יעקב.

ועוד. רחמים. ועיין מאירת עינים (חקת) לפיכך עץ ארז ואזוב ושני תולעת היו שם להשפיע בשריפת הפרה צד הטהרה והרחמים, שניהם. ועיין פתחי שערים (נתיב גדלות דז"א, פתח עט) וסוד אזוב הוא שלישי העליון שכולל כל חג"ת, והוא חב"ד שבו. ומעין כך עיין אהבת שלום (פורים, ד"ה בימים ההם).

ועוד. תורה. ועיין דגל מחנה אפרים (מצורע, ד"ה ועוד) אזוב עם הכולל גימט' טוב, ואין טוב אלא תורה. ובקהלת יעקב כתב בחינת יסוד שנקרא טוב.

ועוד. אמת. ועיין אמרי אמת (ר"ה) תחטאני באזוב, זה ר"ה. ועי" הכנעה, אזוב, מכירים האמת.

נצח נו"ה, רגליו, ברכים. בחינת אזוב ושני תולעת, ברכים שפלות. עיין ערך קטן נפש.

ועוד. אגודת אזוב, הוא סוד יסוד, אין אגודה פחות משלשה, והוא סוד נצח והוד עמו. מאורי אור. והיינו שאזוב יסוד (עיין ערך קטן יסוד) ומדין אגודה נאגדו עמו נצח והוד.

הארז אשר בלבנון עד האזוב אשר בקיר, אורחיה דקרא נקיט עלאה מכלהו ונמיך מכלהו. ועיין מגיד מישרים (צו).

ועוד. עיין ציוני (חקת) ואזוב רומז לגנו, שממנו יזובו נפשות הצדיקים. וכן היא במאירת עינים (שם).

רוח עיין זוה"ק (שמות, לה, ע"ב) ולקחתם אגודת אזוב וגו', אגודת אזוב למה, בגין לבערה רוח מסאבא מבינייהו. ושם (מא, ע"א) אזובא, הא אוקמינא דאיהי מעבר רוחין בישין, וכל סטר רוח בישא מעבר באתערותא דיליה. ושם (פ, ע"ב) ת"ח, דבכל אתר דבעי קב"ה לדכאה לבר נש, באזובא מתדכי, מ"ט, משום דיתער חיליה דלעילא דאתפקדא עלוי, דהא ההוא חילא דאתפקדא עלוי כד אתערא מבערא רוח מסאבא ואתדכי בר נש. ועיין שם משמואל (בא, תרפ"ג).

נשמה עיין עטרת ישועה (הגש"פ) אמרו ז"ל, מי שנתגאה כארז ישפיל את עצמו כאזוב (במד"ר, יט, ג) ותראה רמו, אשר החילוק בין מספר אר"ז למספר אזו"ב עולה בצק. וכן יש קצ"ב שעות בח' ימי הפסח. וגם ד"ם פס"ח עולה בצ"ק. הכל רומז שיקנה אדם לעצמו מדת ענוה באכילת מצה. וזהו ויאפו את הבצק עגת מצות כי לא חמץ, היינו להיות בענוה, בחינת מצה ולא חמץ. ונשמה סוד ענוה, כנודע בסדר ברייתא דרפב"י. וזהו אזוב, ענוה. ויש הבדל בין שפלות לענוה, ואכמ"ל.

ועיין אמרי יוסף (מצורע) אמאי צריך לתרתי תולעת ואזוב, וביאר בסוד אמרם (אבות, פ"ד, מ"ד) "מאד" "מאד" הוי שפל רוח, ב"פ, עיי"ש. ובעומק זהו ב' בחינות שפלות וענוה. ועיין מגן אברהם (טריסק, מצורע) אזוב עם ד' אותיות בגימט' כ"ף, שיכפוף מלא קומתו לפני השי"ת וישפיל עצמו כאזוב. והבן שיש כיפוף ויש כיפוף מלא קומתו. ועיין שם משמואל (מצורע, תרע"ו) והיינו ששפלותו של תולעת ואזוב איננו מצד שנעשה שפל ע"י סיבה מהזולת, אלא שמעצמו הוא כך. וזהו שלמות השפלות. ועיין מי השילוח (סוכה, כז) אזוב ולא אזוב יון ולא אזוב כוחלי וכו', אזוב מורה על ענוה כמ"ש חז"ל ישפיל עצמו כאזוב, ונמצא כמה מיני ענוה שאינם בשלמות, עיי"ש. ועיין פרי צדיק (פרה, ה, ור"ח אלול, אות א').

חיה במצורע כתיב (ויקרא, יד, ו) את הצפר "החיה" ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזוב, וטבל אותם ואת הצפר החיה בדם הצפר השחוטה על "המים החיים".

ועיין צמח צדיק (מצורע) אז"ב בא"ת ב"ש, הוא תש"ע, כמנין שב"ת חיי"ם (כמ"ש טועמיה חיים זכו) .

יחידה עיין זוה"ק (שמות, טו, ע"ב) כל אינון דלא עבדין פירין ואינון רברבין וכו', וכל חד מאינון דאינהו זוטרי, בר מאזובא, מאימא חדא אתילידו. והרי שאזוב לעצמו, יחיד.

ועיין פתחי שערים (נתיב פרצוף א"א, פתח מד) וחטאני מלשון תחטאני באזוב ואטהר (כמ"ש חז"ל) ששם הוא הנקיין והליבון מכל סיג, בסוד רחצתי את רגלי.

הוד עיין קהלת יעקב (ערך אזוב) שעץ ארז בחינת נצח, ואזוב בחינת הוד. ועוד. סוד דרך. ועיין אמרי נעם (פורים, כט) ארז ואזוב עולה בגימט' דרך.

יסוד עיין אהבת שלום (פורים) סוד אזוב גימט' י-ו. וטובלים אותו בסף, ונעשה יו-ספ. יסוד. עיי"ש בהרחבה. ועיין אמרי נעם (פרה) אזוב ר"ת ואני זאת בריתי אותם (ישעיה, נט, כא). ועיין עטרת ישועה (יום א' של פסח) צאן עם אזוב עולה זקן, והוא מספר יוסף עם הכולל, להמשיך חיים אל משיח בן יוסף מבחינת עתיקא שנקרא זקן. ועיין היכל ברכה (חקת).

ועוד. ו' זעירא - יסוד, כנודע, לעומת ו' גמורה בת"ת. ועיין זוה"ק (ח"ג, נג, ע"ב) ואזוב, דא ו' זעירא, דיניק לה לכנס"י, ובגין כך עץ ארז ואזוב אזלן כחדא, ועל דא ו' ו' כחדא אשתכחו, חד עלאה וחד זעירא, וקראן לון ו' עלאה ו' תתאה. ועיין זוהר צו (לה, ע"א). ועיין רמ"ז (שמות) וידוע הוא מסוד טהרת המצורע שאזוב סודו ביסודו, עיי"ש. והנה אל"ף זי"ן ביי"ת, גימט' ברי"ת. וגם אגוד"ת אזו"ב עולה צדי"ק יסו"ד עול"ם (משלי, י, כה). וכן הוא בליקוטים של הרמ"מ משקלוב. ועיין פרדס (שער כג, ערך אזוב) אחר שהביא זהר מצורע הנ"ל, והכונה, כי צדיק יסוד עולם נקרא אזו"ב בהיותו משפיע למלכות ומתייחד עמה. ועיין ברית מנוחה (הדרך השמינית). ועיין פירוש החייט (על ספר מערכת האלוהות, פ"י) הוא עושה פרי ויש לו ריח טוב, רמז לצדיק יסוד עולם. ועיין בית עולמים (דף קלו, ע"ב). ואמרי נעם (שבת הגדול).

מלכות סוד שם. ואמרו (סוכה, יג, ע"א) אזוב, ולא אזוב יון, ולא אזוב כוחלי, ולא אזוב מדברי, ולא אזוב רומי, ולא אזוב שיש לו שם לווי.

ועוד. דוד מלכא משיחא. ואמרו (סנהדרין, קז, ע"א) א"ר יהודה אמר רב, ששה חודשים נצטרע דוד ונסתלקה הימנו שכינה וכו', נצטרע דכתיב תחטאני באזוב ואטהר, תכבסני ומשלג אלבין. וזהו אזובי "הקיר". קיר, שכינה.

ועיין רקאנטי (חקת) ומעבר יבק (פרק כה, מ"ב) שעץ ארז ואזוב, הוא קב"ה ושכינתיה. וז"ל הציוני, ואגודת אזוב עמו כטעם אתרוג עם הלולב. ועיין רקאנטי (וארא) ויש מפרשים כי אגודת אזוב רומזת לכנס"י שבה נאגר ונאסף הכל. ועיין מגיד מישרים (חקת) ואזוב רמז לכנס"י למרמז דיתחלש דינא פורתא.

נפש נפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. ואזוב מהות שפלות, כמ"ש (מו"ק, כה, ע"ב) אם בארזים נפלה שלהבת, מה יעשו איזובי הקיר. ושורש מימרא זו בפסוק (מלכים, א, ה, יג) וידבר על העצים מן הארז אשר בלבנון ועד האזוב אשר בקיר. ונגלה במטהר שלוקחים לו עץ ארז ואזוב. ועיין זוה"ק (ח"ג, מח, ע"א) מן

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה להארות, הערות,

הוספות: rav@bilvavi.net

תשובה

א. יש לברר הדבר בחלקיו, מה הם חלקי הטוב, ומה החלקים האחרים, ולהתקשר נפשית לחלקים הטובים מתוך מודעות שבחרת לדבוק יותר בחלקים הטובים.

ובמקביל לפי הצורך לסדר סדר תיקון ועלייה לחלקים הבלתי מתוקנים.

היחס בין החלקים הללו תלוי באופי נפשו של האדם ומדרגתו.

ב. לראות את החיים כתהליך שעולים שלב אחר שלב, וכל שלב זה תחילתו לעבור אותו (נכון), ולעלות ע"י לשלב הבא.

ג. חרטה עמוקה על העבר, ושמחה על שזכיתי לעשות תשובה, ועל ההצלחה בעתיד בס"ד שמונעת מאותה תשובה אמיתית. נמצא שהחרטה היא המניע העמוק להצלחה בעתיד.

ד. אם תעלה על הכתב את הבהירות בלימוד, סיכום סוגיות, חידושים, וכדו'. ואח"כ תוכל לבדוק מה השתנה בהם מן הכתיבה בשנה הקודמת לשנה זו. ויש לבדוק את מהות השינוי, לא בעיקר בכמות, אלא בתהליך. כשינוי חשיבה, העמקה, דקדוק, סדר, וכד'.

ה. כן. עליך לבדוק בעיקר האם התקדמת בקשר הנפשי מלבד ההצלחה כפשוטו.

חינוך ילדים לצניעות בימינו

לכבוד מורינו הרב שליט"א. המציאות כיום שמי שרוצה לחנך את בנותיו להתלבש כפי גדרי ההלכה והצניעות נתקל מול מציאות שבנותיו גדלות בחברה וסביבה שאינו ממש כך, והשאלה היא ההנהגה הראויה בבחינת אוי לי מיוצרי אוי לי מיצרי, ופעמים ע"י שעושים נגד רצון הבת - בטווח ארוך מקבלים תוצאה הפוכה, וכן זו בעיה להכניס לראש של ילד שכולם לא בסדר. ולמעשה השאלה היא מחד - זאת התורה לא תהא מוחלפת, ומאידך - כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע.

ב. גם אם נניח שלמעשה יש לנקוט באופן של להניח להם, מ"מ

עדיין צריך בירור באיזה רוח לעשות זאת כדי שלא תיווצר תפיסה מעוותת של צניעות, ומאידך שלא ירגישו שהם לא בסדר.

ג. ועדיין מה נעשה בדבר שהוא איסור מוחלט ללא סרך של היתר, מי יתיר לי לקנות זאת לבתי .

תשובה

שאלה קשה שאלת. מכיוון שהדור פרוץ בדבר ביותר גם אצל משפחות הנקראות בני תורה. ואף בבתים שנקראים "חשובים" כביכול ביותר.

יסוד הדברים: נצרך להשריש את רצון ה' ית"ש בצניעות. ולהסביר את פנימיות מהותה באופן שהבנות יקלטו את הריח הפנימי של הענין, ועי"ז יתחברו בנשמת מהות הצניעות. וזהו בפנימיות.

בחיצוניות, נצרך לברר את מדרגת כל בת ובת, אופיה, ונסיונותיה. ובזה לא ניתן להיכתב. אולם בכללות יש ללמדם שיתבוננו בכל דבר האם מותר או אסור ע"י רבנים יראי ה', ולפי הכללים שקבעו. ויתר על כן יש ללמדם שבכל דור יש נסיונות שפעמים רבות רוב בני הדור לא עומדים בו. ובדורנו אנו ניסיון הצניעות בלבוש לנשים, ובהסתכלות לאנשים, רוב בני הדור אינם עומדים בו.

והבחירה בידם האם לילך עם הרוב לגיהנם, או עם המיעוט לגן עדן ולדבקות בה'.

וזו בחירה שלה ככל הבחירות של חלקי חייה. אולם עבודת האב לברר לה מה הם צדדי הבחירה בבהירות, ומהו רצון ה' בטהרתו. וכל זאת מתוך נועם ושלוה.

בכל פעם שנותנים בידם כסף לקנות יש להסביר להם שיקנו מה שה' רוצה, אם כי לא בהכרח להיכנס לפרטי הפרטים.

על הבנות לחוש באב שרוצה באמת לעשות רצון ה' בנקיות, ושחפץ בטובתם ומרגיש את קושי נסיונם, ושמח בכל הצלחה ולו הקטנה שלהם. ומקביל לכך צריכים לחוש שהאב חפץ בטובתם הרוחנית והגשמית בכלל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהארכיון של שו"ת

נא לשמור על קדושת הגליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

דרושים מתנדבים לשכתוב שיעורי הרב. לפרטים נא ליצור קשר 053.319.7481 / info@bilvavi.net

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829